

reisverslag

KNNV-reis

Naar

istanbul

16 – 23 september
2006

REISGEGEVENS:

Reisleiding:

Erik Eggenkamp

Vervoer:

Vliegtuig van Schiphol naar Istanbul
In Istanbul openbaar vervoer (dolmus,
taxi, veerboot)

Verblijf:

Hotel Sidonya
Nemlizade Sok. 34
Rihtim Caddesi
Kadiköy – Istanbul

Deelnemers:

Nettie Gorter
Jeanne Huijssoon
Joke Jonker
Aart Lagerwerf
Henriëtte van der Loo
Ellen van der Meer
Tjalling van der Meer
Carla Meijer
Nel van Meijeren
Corrie Rotmeijer
Bea Wolthuis

Redactie en samenstelling reisverslag: Erik Eggenkamp

linksboven: uitzicht over de haven vanuit Hotel Sidonya; rechtsboven: hostess Gülay & chef restaurant; onder: onze groep

INHOUDSOPGAVE:

		Pag
DAGVERSLAGEN		
16 september 2006	Schiphol > Zürich > Istanbul, wijk Kadiköy	4
17 september 2006	Kleine Çamlica	4
18 september 2006	Prinseneiland Büyükkada	6
19 september 2006	Kleine Çamlica revisited	7
20 september 2006	Het Byzantijnse stadshart van Istanbul	8
21 september 2006	Grote Çamlica	9
KAART		
met excursieoverzicht		
22 september 2006	Tocht langs de Bosporus	13
23 september 2006	Istanbul, wijk Kadiköy > Zürich > Schiphol	15
WAARNEMINGEN		
	vogels	16
	overige	18

Foto-verantwoording:

- Cover midden links: Witte & Zwarte Ooievaar over het Topkapi Paleis (foto Erik Eggenkamp)
 midden rechts: Slangenarend in vlucht over de Kleine Çamlica (foto Erik Eggenkamp)
 onder links: havenuitzicht Kadiköy (foto Erik Eggenkamp)
 onder rechts: hoe je een groep deelnemers in één taxi krijgt (foto Erik Eggenkamp)
- Blz 2 midden links: gevelaanzicht Hotel Sidonya (scan van brochure Erik Eggenkamp)
 midden rechts: hostess Gülay Temizsoy en de chef de cuisine (foto Erik Eggenkamp)
 onder: groepsfoto (*vlnr boven*: Erik Eggenkamp, Carla Meijer, Nettie Gorter, Ellen van der Meer;
midden: Henriëtte van der Loo, Bea Wolthuis, Connie Rotmeijer, Nel van Meijeren, Tjalling van der Meer;
onder: Jeanne Huijssoon, Aart Lagerwerf, Joke Jonker)
- Blz 11 linksboven: Sternbergia colchiflora (foto Tjalling van der Meer)
 rechtsmidden: vogelaars schuilend op de Grote Çamlica (foto Tjalling van der Meer)
 linksonder: Palmtortel (foto Tjalling van der Meer)
- Blz 19 linksboven: Bonte Kraai in de haven van Kadiköy (foto Erik Eggenkamp)
 rechtsboven: juveniele Grauwe Klauwier op de Kleine Çamlica (foto Erik Eggenkamp)
 midden: Syrische Bonte Specht in de tuin van het Topkapi Paleis (foto Erik Eggenkamp)
 linksonder: Kuifaalscholver in de haven van Kadiköy (foto Erik Eggenkamp)
 rechtsonder: Grauwe Vliegenvanger op Büyükkada (foto Erik Eggenkamp)
- Backcover: Hagia Sophia (foto Connie Rotmeijer)

DAGVERSLAGEN

16 september 2006
Schiphol > Zürich > Istanbul, wijk Kadiköy

De wekker gaat vroeg: 6.30 uur. Alle voorbereidingen zijn al getroffen. Carla en ik nemen om 7.00 uur de taxi, we komen om 7.20 uur aan op Schiphol. Tot nu toe verloopt de reis voorspoedig. In de vertrekhal maken we kennis met de deelnemers aan de reis. Een aantal ken ik al van eerdere reizen (Nel, Henriëtte en Bea). Ik krijg een telefoontje dat Aart wat later zal komen dan het afgesproken tijdstip, maar hij arriveert vroeg genoeg om het inchecken voorspoedig te laten verlopen.

Met wat vertraging – oorzaak mij niet bekend – stijgen we op naar onze overstap op het vliegveld van Zürich. Gelukkig houden we in Zürich voldoende tijd over voor de overstap. Om 16.20 uur landen we op Atatürk International Airport. Na alle plichtplegingen op het vliegveld maken we kennis met Gülay Temizsoy, onze hostess van het hotel Sidonya, waar we deze week zullen verblijven. Een minibus brengt ons dwars door Istanbul naar het hotel; dit tochtje zal bijna twee uur vergen.

Bij aankomst in het hotel worden snel de kamers verdeeld en in gebruik genomen. We besluiten de dag met een diner in de restaurant van het hotel, dat een schitterend uitzicht heeft over de Zee van Marmaris. We maken kennis met de Turkse keuken en de chef de cuisine (The Big Boss) die in het restaurant en de keuken de scepter zwaait. The Big Boss spreekt slechts één woord engels ('soup', welke aanduiding hij voor opvallend veel gerechten lijkt te gebruiken) en is op geen enkele vorm van charme te betrappen. Nou ja, we laten dat de pret maar niet drukken.

Erik Eggenkamp, reisleader

17 september 2006
Kleine Çamlica

Eigenlijk had Erik direct de eerste dag al om acht uur op stap willen gaan, zeven uur ontbijten dus. De groep protesteerde echter; de vorige dag moesten we ook al zo vroeg opstaan, en we moeten immers nog aan dat uur tijdsverschil wennen. Het wordt alles een uur later. Vanuit de eetzaal kunnen we nu een blauwe zee in de ochtendzon zien liggen. De contouren van de oude stad met al zijn moskeeën zijn op de achtergrond te zien.

De beste vogelkijkpunten aan de Bosporus zijn twee hoge heuvels midden in de stad aan de Aziatische kant, de Grote en de Kleine Çamlica (spreek uit *Tsjamlidza*). Op beide hoogten prijkt een woud van zendmasten. Deze eerste dag gaan we naar de Kleine Çamlica. Om negen uur staan we buiten klaar voor vertrek. Een blik naar boven geeft al een voorproefje van wat we hopen te zien: een groep van tientallen sperwers, om precies te zijn Balkansperwers. Die trekken namelijk in groepen, terwijl de gewone Sperwers individueel op trek gaan. Algemeen enthousiasme! Op een dak zit een Palmtortel, ook al een nieuwe soort voor mij, en boven de stad vliegen voortdurend de Alpengierzwaluwen met hun typische schetterende roep.

Na flessen water en broodjes ingeslagen te hebben zoeken we een dolmusbusje in de goede richting, en dat is vlot gevonden. Het busje brengt ons dwars door het chaotische verkeer heen een heel eind de hoogte in. En hoe nu? Een precieze routebeschrijving heeft Erik niet. We

volgen maar een weg die vrij steil verder omhoog loopt. Een openstaand ijzeren hek geeft toegang tot een park met een pad dat nog verder de hoogte in gaat; daar gaan we ons geluk beproeven.

Tussen de bomen blijven we stil staan luisteren, want er zijn allerlei piepjes en tiereliertjes te horen. In mijn dagboek heb ik genoteerd: Boomkruiper, Boomklever, Staartmees, Grauwe Vliegenvanger, Fitis (*fiu-iet*), Tjiftjaf (roept zijn naam), Vlaamse Gaai, Koolmees en Withalsvliegenvanger. Wat die laatste betreft, het zou ook een Balkanvliegenvanger kunnen zijn; wat voor piepje heeft die? Erik heeft een media player bij zich, waarin hij een grote hoeveelheid vogelgeluiden heeft geladen, zodat we direct kunnen vergelijken. Het is de Withals, de Balkanvliegenvanger piept anders. Toen we het beestje ook wat beter konden zien, konden ook de kenmerken (halsband en vleugeltekening) worden vastgesteld.

Een open plek met slechts de zendmasten die de hemel in steken lijkt een goede plaats om er neer te strijken. Terwijl we op onze rug op de droge grond liggen kunnen we comfortabel waarnemen wat er over ons heen komt vliegen. Het is wat minder dan verwacht, maar toch kunnen we Steppenbuizerden noteren – gewone Buizerden kunnen het nog niet zijn –, een paar losse Sperwers en een groep cirkelende Balkansperwers. Enkele Slangenarenden en een Schreeuwarend kunnen de deskundigen tot algemeen enthousiasme ook determineren en er komt een paar maal een Boomvalk over, waarschijnlijk steeds dezelfde. De warme septemberzon maakt dat er op ons weilje ook een heleboel vlinders te zien zijn. Vooral de grote lichtgekleurde fladderaars de Koningspage en de Koninginnepage vallen op, en door mijn kijker wordt een Icarusblauwtje een ware schoonheid.

Intussen komen er voortdurend mensen langs wandelen, op weg naar het restaurant een eindje verderop of om te picknicken. Verbeelden we het ons of wordt er boos in onze richting gekeken omdat wij hun weilje in beslag genomen hebben? De oudere vrouwen dragen voor het merendeel een hoofddoek en een deel van de jonge meisjes ook. Enkele meisjes zijn helemaal in een wijd, pikzwart gewaad gehuld, met een fladderende chador rond hoofd en schouders, en daar loopt dan een jongeman in open overhemd naast. Zou die jongen dat nou wel leuk vinden, denk je dan. Er loopt ook een man in zwarte kleren rond. Telkens bukt hij zich en hij kijkt, beter gezegd koekeloert onder de struiken. Zedelijkheidscontroleur? Ordinaire gluurder? We weten het niet.

Om een uur of drie houden we het voor gezien. We kijken nog even aan de andere kant van de heuvel – ook wel een geschikte plek voor vogels kijken, lijkt ons – en we zoeken de dolmus weer op, die onmiddellijk wegrijdt nu hij twaalf passagiers tegelijk gekregen heeft. Onderweg stappen er nog wel tien mensen in; ze moeten staan als haringen in een ton. We gaan even naar ons hotel, om even over vieren alweer voor de volgende excursie te starten, een wandeling langs het water. Een grote wolk meeuwen cirkelt rond, Pontische Meeuwen weten we nu, geen Geelpoten. Het is ontzettend druk aan de haven, het lijkt erop dat het een speciale feestdag is. Het zijn allemaal café'tjes en eettentjes langs de waterkant en de terrassen zitten vol met mensen die van die kleine glazen kelkjes thee voor zich hebben. Gegrilld vlees en vis en gekookte maiskolven kun je op straat kopen. Wat me ook heel onwesteuro-pees aandoet zijn de schoenpoetsers op straat. Erik maakt van de gelegenheid gebruik om aan de haven te informeren naar plaats en tijd van vertrek van de veerboot naar de Prinseneilanden, de bestemming voor morgen. We lopen de hele haven met al zijn veerboten langs tot aan het eind, waar een wonderlijke constructie is die wel een omgekeerde paraplu lijkt. Het blijkt een ballonplatform te zijn.

De verdere wandeling levert nog een paar Gele Kwikstaarten op, wéér een soort voor de lijst. Na een paar honderd meter zoeken we de avenue weer op. Het is spitsuur, wát een drukte! Wat handig is: verkeerslichten waarop in seconden staat aangegeven hoe lang het nog rood dan wel groen blijft. Bij een sap-bar aan de avenue wordt zichtbaar voor iedereen vers sap geperst. We, dat wil zeggen een paar anderen en ik, kiezen granaatappelsap, dat overigens wel flink verdund wordt met sinaasappelsap. En die sinaasappels worden in hun geheel, zonder

wassen, in de pers gestopt.... Het smaakt toch lekker. De zwaartekracht trekt hevig aan onze kuitspieren in het straatje op weg naar het hotel.

Eten om zeven uur, is afgesproken. Het duurt allemaal wat lang vandaag, heel wat stokbrood met kruidenboter hebben we al gegeten voordat de voor- of hoofdgerechten op tafel verschijnen. Onze tafel heeft bijna unaniem een ovengerecht gekozen dat wel lekker is, maar waarvan de smaak toch flink wordt overheerst door een overmaat aan die scherpe pepertjes. Niet ieder brengt het op zijn schaalte leeg te eten. Pas om half tien kunnen we van tafel opstaan. Op mijn kamer gekomen trek ik mijn pyjama aan en ik ga mijn dagboek schrijven; ik heb immers toegezegd van deze dag het verslag te maken.

Nettie Gorter

18 september 2006
Prinseneiland Büyükkada

De dag start om 7.30 uur met weer een uitstekend verzorgd ontbijtbuffet. Het is moeilijk je aandacht bij het eten te houden: het uitzicht vanuit het restaurant is zo levendig en indrukwekkend: veerboten varen af en aan over de Bosporus en aan de overkant zien we de Agia Sofia, de Blauwe Moskee en het Topkapi paleis in de ochtendzon liggen. Het belooft een mooie dag te worden.

Om 8.30 uur lopen we naar de kade op zoek naar de veerboot naar de Prinseneilanden. Nog net op tijd komt Aart tot de ontdekking dat hij zijn verrekijker vergeten heeft! Hij kan hem nog gaan ophalen..

Het is druk bij de boten. Wat blijkt: de scholen beginnen vandaag weer en dan is er de eerste drie dagen van de week gratis vervoer met de veerboten.. Dit heeft tot doel de mensen te laten ervaren hoe snel ze met de veerboot naar de overkant en naar verschillende kades toe kunnen in de hoop dat ze dan de auto laten staan! Wij varen er wel bij. Aan boord vinden we buiten op het dek zit- en uitkijkplaatsen.

Büyükkada is het grootste Prinseneiland en het vierde eiland waar de boot aanlegt. Deze eilandengroep wordt de Prinseneilanden (Adalar) genoemd omdat tijdens het Byzantijnse rijk verscheidene vorsten, prinsen en prinsessen op de eilanden in ballingschap leefden of gevangen zaten. Na verscheidene overheersingen liften de Prinseneilanden mee met de ontwikkelingen en hervormingen tijdens het Ottomaanse rijk in de 19^e eeuw. Er werd o.a. een wet aangenomen die het voor buitenlanders mogelijk maakte bezittingen te hebben in Turkije. Rond 1850 gingen stoomboten veerdiensten onderhouden met de eilanden en kochten de Fransen daar als eerste buitenlanders zomerhuizen. Die ontwikkelingen hebben zich uitgebreid naar de elite uit Istanbul die ook zomerhuizen lieten neerzetten. De eilanden zijn geliefde bad-en vakantie- en rustoorden geworden voor de inwoners van Istanbul.

De veerboot doet denken aan een waterbusverbinding: de boot legt kort aan bij elk eiland, mensen stappen af en mensen stappen op en we vertrekken weer. Bij aankomst op Büyükkada genieten we op een terras aan zee van een heerlijk kop koffie, daarna gaan we in het dorpje op zoek naar een winkel voor lunch-inkopen.

Op het eiland kunnen alleen de inwoners beschikken over een auto, al het verdere vervoer gaat met paard en wagen en rijtuig. Op sommige plekken op straat is de geur van paardenpies zeer nadrukkelijk aanwezig! Er heerst de aangename rustieke rust van een oude badplaats. Nadat iedereen voorzien is van het nodige lopen we een straat in die richting de bossen gaat. We zien prachtige bougainvilles en oleander, houten huizen – sommige vervallen, andere gerestaureerd en fris geverfd.

Net buiten het dorp aan de rand van de dennenbossen zien en horen we een groep Bijeneters en even later wordt door een aantal van ons de Eleonora's Valk waargenomen! Jammer ge-

noeg was hij slechts kort te zien, hij verdwijnt achter de hoge dennenbossen. Maar hij was het! De vogel van vele verlanglijstjes.

Aan de rand van het dennenbos met uitzicht op de zee van Marmaris gaan we lunchen. Het is inmiddels drukkend warm geworden. We laten ons het stokbrood en de verschillende kazen goed smaken. Erik moet in actie komen omdat een kat er met zijn lunch vandoor probeert te gaan. Het beest had gewoon ook honger!

Tijdens de lunch wordt er een Grote Boswachter gezien (vlinder), erg mooi. En vlakbij staan granaatappel bomen vol vruchten. Leuk om te zien. Daarna klimmen we verder de heuvel op. Onderweg zien we een heel groot houten gebouw, verdiepingen hoog, helaas in verval. Ziet er indrukwekkend uit. Waarschijnlijk het oude klooster Hiristos.

We komen uit bij een eindrotonde met restaurantje waar allemaal rijtuigen geparkeerd staan. De koetsiers hopen dat ze ons naar het dorp beneden kunnen brengen. Maar dan kennen ze de KNNV-ers nog niet: die lopen! Of toch niet? Vier van ons gaan het avontuur aan en stappen in een rijtuig. In draf de heuvel af.

Wij lopen verder naar beneden. Eenmaal in het dorp komen we regelmatig kinderen in schooluniform tegen: de scholen gaan uit. Na wat rondsnuffelen in de (toeristische) winkeltjes zoeken we een terras op. Vooral in het dorp lopen veel katten rond. Ze zien er redelijk tot goed uit, sommigen zijn erg mooi (hier spreekt natuurlijk een kattenliefhebber). Ze mogen er kennelijk zijn en worden ook in beperkte mate gevoerd.

Eind van de middag pakken we de boot weer terug. Het is opnieuw druk aan boord, maar we vinden toch buiten nog een zitplaats. Het weer is veranderd: helemaal betrokken en onderweg begint het licht te regenen. Maar opnieuw een mooie vaartocht.

Rond 18.45 uur zijn we terug in het hotel en besluiten buitenshuis te gaan eten. We zoeken naar leuke eethuisjes in de smalle straten rond het hotel en we vinden er één waar op de bovenverdieping live-muziek te horen is. Wij gaan beneden zitten, gelijk worden tafels aan elkaar geschoven en worden we zeer gastvrij onthaald door het personeel. Als we ook wijn willen bestellen worden er bij de burens flessen wijn gekocht en wijnglazen geleend. De kebab is heerlijk en de salades ook.

Na het eten willen we nog vleermuizen spotten met Henriëtte en haar batdetector, maar het begint te plenzen, dus hollen we naar het hotel en zoeken onze kamers op. Het is een veelzijdige, heerlijke dag geweest.

Nel van Meijeren

19 september 2006
Kleine Çamlica revisited

Het werd me het dagje wel, die dinsdag 19 september 2006! Natuurlijk wisten we dat van tevoren niet maar het begon die ochtend al met wat overgevoelige deelnemers. Te vroeg uit bed ontmoeten? Maar wat is nu 7.00 uur 's morgens nu voor een vogelaar? Last van muggen gehad of van het onweer?

Enfin, na de dagelijkse inkopen voor de lunch, vertrokken we om 8.00 uur en zocht Erik een busje. De busbaas wilde ons wel maar de chauffeur ons eigenlijk niet wegbrengen naar de Kleine Çamlica. Dat resulteerde in een merkwaardige route voor bevriende (wat denken we weer slecht!) passagiers, een totaal klem zitten in een eindeloze file en tenslotte maar uitstappen op een zelfgekozen plek, hierin gesteund door die chauffeur. Achteraf bleek dat de beste keuze geweest te zijn.

Enfin, dus eeuwen later liepen we naar boven op weg naar die beloofde talloze trekvogels. Maar zie, het geluk was nog niet wakker want Joke struikelde over een Istanbulletje (de Turkse tegenhanger van onze eigen Amsterdammertjes), naast een op de stoep geparkeerde auto en

donderde over de keien. Knieën kapot, ellebogen geschaafd. Gelukkig viel ze op de beste plek waar ze had kunnen vallen, want ijlings schoten hulptroepen toe vanuit de ernaast gelegen Privatschule (was het hun auto die daar fout stond??) en werd ze verbonden, gelaafd en gefotografeerd als de koningin zelve.

Verder maar weer. En ja hoor, we werden voor onze moeite beloond: nieuwe soorten als Scharrelaars, prachtig waren hun kleuren en goed te zien in de zon, Kleine Zwartkop en Kleine Vliegenvanger. Van half een tot een uur was het een waar spitsuur van overtrekkende vogels. Geweldig. Iedereen dolenthousiast. Dat daarbij prachtige wilde herfsttijloosbloemetjes werden vertrapt door die vogelbarbaren vind ik echter toch een dissonantje van die middag. Bijkomend van al die opwinding konden we nog wat andere planten en dieren bekijken: een razendsnelle hagedis, een mooie grote groene sprinkhaan, wijngaardslakken die door de nachtelijk onweersbui wat actiever konden zijn in schaduwrijke bosjes, en vlinders. Corrie kreeg zelfs haar felbegeerde Syrische Bonte Specht te zien die ze samen met Erik kon spotten. Op de terugweg konden we onszelf dus verdiend trakteren, zittend op een prachtig terras van een groot Islamitisch restaurant met binnen tabouretjes en tapijten. De kelners brachten ons kleine koekjes. Van allerlei soorten maar allemaal zoet. Joke nam zich ter plekke voor om af te vallen maar bezweek dezelfde minuut voor al dat lekkers. En intussen stonden de kelners door onze telescopen te turen.

En zo eindigde de dag toch nog probleemloos. We hadden zelfs geen trammelant met de bus terug waaruit we nu helemaal vrijwillig eerder uitstapten: lopen gaat soms/vaak sneller in Istanbul!

Henriëtte van der Loo

20 september 2006
Het Byzantijnse Stadshart van Istanbul

Na het wederom lekker smakende en uitgebreide ontbijt gaan we vandaag met de boot naar het Europese gedeelte van Istanbul. Vanaf het gedeelte waar wij zitten - Kadiköy - gaan veel boten naar de overkant (het is op het water net zo druk als het autoverkeer) en wij nemen de boot die ons zo ver brengt dat we alleen nog de brug over moeten naar het oude Byzantium of Constantinopel. We gaan de Blauwe Moskee, de Aya Sophia en het Topkapi paleis bezichtigen. Corry die Istanbul al eens heeft bezichtigd, wil een kijkje nemen in het archeologisch museum.

De boot is natuurlijk druk, we proberen zo vlug mogelijk allemaal een goed plaatsje te veroveren om niets te hoeven missen van alles wat er om ons heen gebeurt. Meteen na vertrek loopt er een man rond met een dienblad vol Turkse thee wat je de turken de hele dag door ziet drinken.

Aan de overkant aangekomen zien we langs de kade een lange rij marktkramen met heerlijk en vers uitziende vis, de eerste foto's worden gemaakt maar wij moeten de brug over naar de oude stad. Het uitzicht is hier lopend over de brug net als vanaf de boot geweldig. Als we eenmaal over de brug zijn moeten we een brede, drukke weg oversteken, we zien dat daarvoor een onderdoorgang is. Al we de trap naar beneden aflopen wordt er aan beide zijde van de tunnel van alles en nog wat te koop aangeboden wat luidruchtig aan de man wordt gebracht, maar als we met een groep KNNV-vrouwen nog geen meter de tunnel in zijn gekomen waar we buikdansende poppen hun buikdans kunstje zien doen, maken we luid lachend heel even meer geluid dan onze Turkse verkopers die dan ook allemaal heel even hun mond houden en er van staan te kijken dat er wat vrouwen zijn die schuddend van het lachen even boven hen uitkomen.

Eenmaal weer boven de grond weet Erik hoe we moeten lopen om zo rustig als kan in deze miljoenenstad naar het Topkapi Paleis te komen. Als we op het paleisterrein zijn aangekomen gaan we als eerste naar de vertrekken van de harem wat natuurlijk tot ieders verbeelding spreekt. De gids vertelt hoe het in die tijd met de familie die er woonde, toegaat en hoe het zo'n beetje in zijn werk ging. Jammer alleen dat de aankleding zoals wij dat in onze paleizen en kastelen zien, niet aanwezig is. Het ziet er allemaal mooi uit al hoewel je wel je fantasie moet laten meespelen. Als we tijdens de rondleiding naar buiten gaan ziet een van ons als eerste dat er Zwarte Ooievaars over vliegen en niet enkele maar toch zeker 100 of meer. Heel even vinden we het jammer dat we niet op één van de Çamlica's staan, maar de avond ervoor had Erik nog geïnformeerd naar het weer en toen vertelden ze dat het er niet zo goed uit zou zien. Het werd echter een warme zonnige dag.

Na het haremverblijf krijgen we de een tijd om zelf op het terrein de andere vertrekken te bekijken. We zien nog 8 Witte Oorvaars en 8 Balkansperwers. Daarna heerlijk gegeten op een terras onder de bomen en dan op weg naar de Blauwe Moskee waar we onze schoenen uit moeten trekken en een plasticzakje krijgen om onze schoenen in te doen. Iets op het hoofd is niet nodig, we zien er gekleed genoeg uit om de Moskee te betreden. De lucht van tenenkaas is de eerste meters niet te harden; die lucht zit in het schijnbaar schone tapijt maar even verderop is de lucht wat prettiger om in te ademen, het is een heel mooie grote moskee waar je wel van onder de indruk komt.

Eenmaal weer buiten gaan we op weg naar het Hippodrome (de paardenrenbaan uit de Romeinse tijd) en komen we langs de galerij met kranen waar we de mannen zich zien wassen voor ze naar de moskee gaan. Het Hippodrome valt wat tegen: er staan maar enkele stukken nog van overeind, dus gaan we maar op weg naar de Aya Sophia. Er zijn daar nog enkele schitterende fresco's te zien. Ook het gebruik van de kerk door de eeuwen heen, is veranderd, vandaar dat in een van de beuken van de kerk een deur in de richting van Mekka is geplaatst. De dag is alweer bijna om als we op weg gaan naar de haven om de boot terug te pakken. Als dan net voor dat Bea, Joke en ik de boot op willen gaan, de hekken sluiten, komt Erik in actie en overreedt de Turkse heren dat de hekken toch écht nog even open moeten, want hij kan niet zonder deze drie aan de overkant aankomen. Het lukt!

De tocht naar de overkant is weer geweldig. We zien veel 'treinen' met Yelkouanpijlstormvogels en op de pieren staan veel Kuifaalschovers. Wat een mooie dag. En weer is er het diner op de 5e etage met uitzicht op de Blauwe Moskee en de Aya Sophia en beneden ons de monding van de Bosporus met z'n vele boten. En het geluid op straat, wat hier nooit stopt.

Carla Meijer

21 september 2006
Grote Çamlica

Kwart voor zes in de morgen, dagelijks word je omstreeks dit tijdstip gewekt door de gebeden van de Mueddzin (de oproeper tot gebed) uit de luidsprekers van de minaretten van de moskee, één van de 3.000 moskeeën in Istanboel, die niet ver van ons hotel staat. De avond daarvoor was zo tegen twaalfen de vuilniswagen al voorbij gekomen. Vuilniscontainers bij huis kent men hier niet en zeker geen tijdstippen om de vuilnis buiten te zetten. Trouwens, de straatjes met de hoge etagehuizen zijn gewoon te smal om er zoveel containers neer te zetten. Het wordt in plastic zakken in allerlei soorten en maten op alle momenten van de dag voor de deur gedumpt. Recycling is hier overigens ook niet onbekend. Scharrelaars (nee, niet die!) scheuren de zakken gewoon open en halen er allerlei plastic materialen uit die ze dan in een hele grote plastic zak stoppen die wordt voortgesjouwd. Wat ze er dan mee doen? Om de hoek van de straat zijn ze gevlogen! Daarna is het de beurt aan de katten uit de straat, maar het is

opmerkelijk dat wanneer de vuilnisman is geweest de straat weer redelijk schoon is. Van korte duur overigens, want al snel daarop begint het allemaal weer opnieuw. Eerst enkele zakjes, maar daarna meer en meer en meer! In de tijd tussen het verstommen van de stem van de Mueddzin en het opstaan kun je dan dromen van vogeltrekbelevissen voor de komende dag.

De eerste loop na het opstaan is naar het raam: stiekem tussen de gordijnen door kijken wat voor weer het zal worden. Ja stiekem, want je kunt zelfs op grote hoogte in het nauwe schuine straatje waaraan onze hotelkamer grenst zo maar oog in oog komen te staan met de buurvrouw of buurman van de overkant. Het koppeltje Palmertels uit de straat was ook al wakker en zat op een lantaarnpaal nog wat na te soezen. Alpengierzwaluwen scheerden in een grote groep voorbij.

Dan het gebruikelijke uitgebreide ontbijt met een groot assortiment aan zoetigheden en vervolgens op pad.

De Grote Çamlica (Büyük Çamlica) was ons reisdoel vandaag. Er zaten gaten in de bewolking zodat we goede hoop op roofvogeltrek hadden op deze hoogste berg van de stad, maar dan moet je er eerst nog zien te komen. Nu is ergens komen in Istanbul geen enkel probleem. Je maakt eerst de keuze tussen veerboot, grote of kleine bus, dolmus of taxi en daarna onderhandel je over de prijs. Erik was er al aardig bedreven in geworden en wist voorgaande dagen na wat gebarentaal met de bestuurders van 2 kleine busjes tot dezelfde prijs te komen. Want we gingen of met 2 kleine busjes of met een wat grotere, tot vandaag. Vandaag werd er in de KNNV-reishistorie vast een record gebroken. Erik maakte niet een prijsafpraak met twee chauffeurs van twee kleine busjes, maar met maar één. Zo kon het gebeuren dat we met ons elfven in een dolmus werden geladen en ondanks de weinig comfortabele zitposities onder grote hilariteit met ons hele hebben en houwen naar de Grote Çamlica werden vervoerd. Joke had besloten nog een bezoek aan het Europese deel te brengen.

Op de Grote Çamlica aangekomen wilden we aan de linkerkant een uitzichtplekje zoeken, maar dat was al bezet. De hier zittende soldaat begon toen hij ons op zijn wachtpost in het vizier kreeg hevig op zijn fluitje te blazen, zodat het ons al snel duidelijk werd dat we op de verkeerde weg waren. Aart probeerde hem nog eens uit door zijn telescoop op te stellen, maar dat leverde nog meer overspannen gefluit op. Rechtsaf kwamen we op de top waar al verschillende vogelaars een plekje hadden gezocht. Falsterbose toestanden waren het toch niet. Er waren een paar Belgische, Nederlandse, maar ook enkele Turkse vogelaars die een spandoek ophingen met de tekst: www.birdistanbul.org - Turkey Bird Migration Research Team. Deze website is nu nog in de Turkse taal, maar het is de bedoeling deze volgend jaar ook in het Engels op te zetten. Jaarlijks telt dit team in de periode van 15 augustus tot 15 oktober de passerende trekvogels. Erik zegde toe het verslag van onze reis aan het team toe te sturen.

De Grote Çamlica bestaat uit een park op een heuvel met een mooi uitzicht over de stad en over de Bosporus met één van de fameuze hangbruggen, de bekende Atatürk-hangbrug. In tegenstelling tot de eerder deze week bezochte Kleine Çamlica wordt de Grote Çamlica dan ook veel meer bezocht door toeristen en de plaatselijke bevolking. Het uitzicht hier is wat minder ruim dan op de Kleine. Dominant aanwezig zijn de zeven grote zendmasten met nog een stuk of zes kleinere. Verder een enorme vlaggenmast met een even enorme Turkse vlag.

Vol verwachting nestelden we ons op de fraaie banken in boekvorm. Langzaam vulden de gaten in de lucht zich bedenkelijk en het duurde dan ook niet lang voor de grote trek op gang kwam. Niet die van roofvogels, maar van forse regen- en onweersbuien die zich aan de overkant van de Bosporus al aankondigden. We nestelden ons bij de eerste bui in het theehuis. Tijdens de koffie leek het erop dat de bliksem in één van de masten sloeg. In de middag werd het wat droger, maar het bleef rommelen.

Tussen de buien door viel er gelukkig ook nog wat waar te nemen, zoals onder andere drie Scharrelaars, een Grauwe Klauwier, een Slangenarend, een Dwergarend, enkele Balkansper-

wers, enkele Europese Sperwers en enkele Steppenbuizerden. Ook ontbraken Boomvalken niet in deze omgeving.

Met uitzondering van Corrie vertrokken de overige dames van ons gezelschap om half twee per taxi voor een bezoek aan de Hammam (Turks badhuis). Erik hoorde van onze Belgische vogelvrienden dat er een Turkse Boomklever gesignaleerd zou zijn in het hellingbos en hij wilde deze soort maar al te graag aan zijn "levens"soortenlijst toevoegen. Dat was dus zoeken geblijven, maar helaas tevergeefs. Een klever en duizenden dennenbomen: dan moet je wel heel erg veel geluk hebben! Wel onder andere Staartmees, Koolmees en Grauwe Vliegenvanger.

Verder vonden we op de helling een aardig veldje met heldergele bloemen. Volgens de boeken ging het hier om de *Stembergia colchiflora* die tot de narcisfamilie behoort en in deze

omgeving onder andere in het kreupelhout te vinden is. De bloeitijd van deze soort valt in september-oktober. Omstreeks half vier besloten we met ons vieren per taxi terug te gaan naar het hotel. Aart was daarbij wat minder gelukkig toen hij twee vingers tussen het autoportier kreeg. Dat het geen dorstig weer was, was zijn geluk. Wisselend een vinger in een flesje water tijdens de rit voorkwam erger. Binnen de kortste keren waren we over de Istanbulse hoofdwegen terug op de Boulevard.

Bezoek aan de Hammam.

Het was ondertussen echt Hammamweer geworden. Zeven dames verlieten de Grote Çamlica om met hulp van Erik een busje te zoeken. Er stopte uiteindelijk een busje dat van een particulier bleek te zijn. Na onderhandelen over de prijs waarbij het geld weer uit de chauffeur z'n handen werd getrokken (bang dat hij weg zou rijden zonder ons) en onderweg speculeren of wij misschien bij een harem afgeleverd zouden worden, werden we uiteindelijk op de plaats van bestemming afgezet, de Boulevard vlakbij ons hotel.

De receptioniste in ons hotel had ondertussen geïnformeerd naar een goede Hammam in de buurt. Deze bleek die dag net gesloten te zijn, maar ze wist nog een andere Hammam. Zij regelde voor ons een speciale prijs voor de schoonmaakbeurt en een taxi. Uiteindelijk vertrokken we met z'n vieren. Het was zeker wel een halfuur rijden om er te komen en toen de taxi-chauffeur niet precies wist waar

Kaart Istanbul & Bosporus met excursie-overzicht

1. Kleine Çamlica
17-09-2006
2. Prinseneiland Büyükdada
18-09-2006
3. Kleine Çamlica
19-09-2006
4. Stadshart Byzantium
20-06-2006
5. Grote Çamlica
21-06-2006
6. Tocht Bosporus
22-06-2006

het was, wilde hij ons dumpen. Dat pikten we niet en we bleven dus gewoon in de taxi zitten tot hij het genoeg vond en een voorbijganger naar de Hammam vroeg. Het bleek dat we er niet ver vanaf waren. We werden naar een steegje gebracht waar de Hammam bleek te zijn. Een soort oude keukendeur verschaftte toegang. Twee oudere dames in een slijpe brachten ons naar een eenpersoons kleedkamertje waar een soort brancard stond met een rood plastic zeiltje erover heen. We konden ons daar uitkleden en met gebaren werden we naar een natte ruimte (Turks bad) gebracht met in het midden een grote warme marmeren tafel. Eerst moesten we ons met bakjes water overgieten en vervolgens werden we per twee op de marmeren tafel gescrubd, gemasseerd en ingezeept als baby's. Heerlijk! Onze haren werden lekker gewassen met babyshampoo (prikt niet) en toen wisten we niet wat verder te doen. We dachten dat we nog naar de sauna moesten maar dat bleek na veel onbegrijpelijk Turks niet zo te zijn. De prijs was afgemaakt op 25 Lira en daar zat ook nog shampoo bij in, begrepen we uiteindelijk. Na een toch wat tegenvallend bezoek aan deze Hammam kwamen we lekker schoon en op tijd terug in het hotel voor het diner met weer een ervaring rijker.

Tijdens het diner in de nok van ons hotel valt de avond, de drukte aan de Boulevard neemt af en om 22.00 uur vallen de talrijke veerbootbewegingen stil. Het fraaie uitzicht over de Zee van Marmaris met vele wachtende zeeschepen, over het Europese deel van deze metropool met het accent op de verlichte moskeeën en het paleis van de sultan en een niet uitgekomen droom blijven over.

Wat zal de dag van morgen ons aan belevenissen in deze enorme stad met zijn 16 miljoen inwoners brengen? Wat zeker is: omstreeks kwart voor zes zullen we weer worden gewekt door de gebeden van de Mueddzin.

Ellen en Tjalling van der Meer

22 september 2006
Tocht langs de Bosporus

Een tocht de hele Bosporus af tot aan de Zwarte Zee – volgens de reisgidsjes is het een *must* voor elke toerist die Istanbul bezoekt. Extra argument voor ons is dat er ook langs de noordkust vogeltrek zal zijn.

Kwart over zeven klopt ik op de deur bij Nel en Jeanne. Hun wekker is kapot; ik gebruik mijn mobieltje als zodanig. Zoals gewoonlijk om acht uur ontbijt en vertrek om negen uur, gevolgd door het aanschaffen van broodjes en drinkwaar. Het is zonnig, nog wel op dit moment, maar de lucht staat niet echt gunstig.

De reis begint met twintig minuten varen vanuit Kadiköy naar Beşiktaş, voorbij de Gouden Hoorn. De vaart levert Kuifaalscholvers en een groep Yelkouanpijlstormvogels op, en een prachtig gezicht op de oude stad in de ochtendzon. Vlak bij het Dolmabahçe-paleis legt de boot aan. We moeten daar een tijdje wachten, in een veerhuis dat, zoals we lezen, al zo'n honderd jaar oud is en dat nu geldt als een monument. Het is juist gerestaureerd.

De boot naar Rumeli Kavagi – zo heet onze eindbestemming aan de noordkant van de Bosporus – is een beetje een teleurstelling. Het is een gewone veerboot met overdekte buitenruimten, die alleen aan de buitenkant goed uitzicht hebben. De plaatsen daar zijn alle al bezet. Wie wat wil zien moet genoeg nemen met een staanplaats. Jammer, want de tocht is zeer de moeite waard. De eerste kilometers is er nog de stad, met hele hellingen vol flatgebouwen. We varen onder de eerste grote hangbrug door en later passeren we de volgende. Er staan ook verscheidene kasteelruïnes op de oever. Soms zijn de hellingen groen, om een eindje verder weer helemaal volgebouwd te zijn. Het is echt een Randstad. Verder naar het Noorden zijn het

vooral hotels en restaurants met royale terrassen vlak aan het water, en villa's met bootsteigers. Onder die villa's zijn prachtige oude houten huizen, die jammer genoeg vaak dringend een verbouwing nodig hebben; op het Prinseneiland was ons dat ook al opgevallen. Plotseling een enthousiaste roep: Dolfijnen! Een stuk of wat van die zwarte dieren met hun driehoekige rugvin springen boven het water uit en duiken weer onder. Leuke waarneming!

De boot legt links en rechts aan bij verschillende haventjes en hoe langer hoe meer mensen gaan van boord. Tenslotte is voor ons uit de lege horizon van de Zwarte Zee te zien. In Rumeli Kavagi gaan wij aan land. Het is een klein dorpje, wel met heel hoge huizen, rond een pleintje waar markt wordt gehouden. Allerlei voor ons onbekende vissoorten liggen er op een stalletje. We moeten nu op de een of andere manier naar boven, de berg op, maar hoe? Duidelijke aanwijzingen heeft Erik niet. Er staan geen taxi's en er is ook geen spoor van een pad naar boven. We lopen een eindje langs de waterkant en de vissershaven, maar dat biedt geen perspectieven; we gaan terug naar het pleintje. Hoe het nu verdergaat is mij ontgaan, maar op zeker moment heeft Erik met de vriendelijke bemiddeling van de uitbater van een aan het pleintje gelegen café de chauffeur van de "reguliere" busverbinding tussen de haven en de top van de berg zover kunnen krijgen dat hij tegen extra betaling wil afwijken van de route om ons naar boven te brengen. Er volgt een woeste rit langs een steile, bochtige weg naar boven en we worden afgezet bij een gloednieuwe kinderspeelplaats aan de rand van een heel klein dorpje.

Een eindje verder is een open terreintje, een soort heideveld van waaruit we goed zicht hebben, ook op het water van de Zwarte Zee. Het is een geschikte plaats voor een lunchpauze. Ja, er komt wel wat langsvliegen, maar veel minder dan we hadden gehoopt. Een enkele Steppebuizerd is er, mogelijk een Schreeuwarend, natuúrlijk een Boomvalk, en een groep van zo'n tweehonderd Boerenzwaluwen.

Als ieder klaar is met eten breken we op, kijken of er verderop nog een beter uitkijkpunt is. Het pad loopt steeds verder omhoog, naar een hoogte waarop achter elkaar twee enorme hoogspanningsmasten staan, voor een leiding over de Bosporus heen. Het zicht is helaas tamelijk slecht, de horizon is wazig. De lucht dreigt, maar de regen die er wel is, komt net niet aan ons toe. Nee, in de lucht valt niets van trek te zien. Er zitten wel wat kleine vogeltjes in de struiken. Met moeite weten we een vrouwtje Kleine Zwartkop tussen de takken te onderscheiden en even later is er een tapuit. Zwart-met-witte staart, onmiskenbaar, maar er zijn zo veel soorten tapuiten. Erik gaat er met zijn telescoop achteraan en hij kan even later tevreden meedelen dat er een Izabeltapuit aan de soortenlijst is toegevoegd.

Ik zit een hele tijd op de top van de heuvel voorbij de tweede hoogspanningsmast. Voor me uit is het stuk lege horizon van de zee, schuin beneden me Rumeli Kavagi met verderop een zwemstrandje, en als ik de andere kant uitkijk de blinkende Bosporus. Een groot containerschip komt traag voorbijvaren en een klein vuurrood bootje legt aan aan een ander schip om de loods te laten overstappen. Het krakerige *kirrik-kirrik* van een Grote Stern stijgt op tegen de helling; een sliert Yelkouans vliegt snel en laag over het water weg. Ik verveel me daar boven helemaal niet.

Het is een uur of drie als wordt besloten terug te gaan. Trek is er immers niet. We lopen nu door het kleine dorpje heen terug. Vlak buiten het dorp staat een soort tent van lappen plastic met donkere mensen en krioelende kinderen er omheen. Zigeuners? In het dorp klitten vrouwen samen. Hoofddoek, gebreid vest en een kleurige rok tot op de grond.

Het busje zal ons weer oppikken bij de speelplaats. Er tegenover blijkt een piepklein winkeltje te zijn met van alles een klein beetje; ik koop er een pakje sap. Aan de andere kant van de weg is nog een ander winkeltje, en dat verkoopt zeep. Rozenzeep. De KNNV koopt zijn hele voorraad op. Er is nu ineens wel trek: een groepje Balkansperwers, enkele Schreeuwarenden, een Boomvalk en een groep Zwarte Ooievaars, die plotseling in de laaghangende wolken verdwenen zijn.

Die vreemde buitenlanders met hun kijkers en hun rugzakken hebben de aandacht van de dorpsjeugd getrokken. Aart deelt snoepjes uit en hij krijgt meteen de hele troep om zich heen.

Er zijn een paar kleine meisjes bij met mooie jurkjes aan en al met hoofddoek. Voor even zijn die kinderen wel leuk, maar op een gegeven ogenblik beginnen de oudere jongens echt verve-
lend te worden. Gelukkig komt dan het busje. In een dolle kamikaze-rit brengt het ons toch
veilig beneden.

Ook de terugreis verloopt in twee etappes, eerst naar Sariyer en daar overstappen op een snel-
le catamaran. Terwijl we in Rumeli Kavagi op de steiger staan te wachten komen er op de
valreep twintig Schreeuwarenden over, echt op trek, van West naar Oost. De eerste veerboot,
een kleintje, heeft een open bovendeck; dat hadden we op de heenreis moeten hebben! Het
geeft ons nog de gelegenheid een Dwergmeeuw aan de lijst toe te voegen.

In Sariyer moeten we een tijdje wachten, wat de gelegenheid geeft voor koffiedrinken en be-
zoek aan het toilet (een van het "platvloerse" soort). Juist als de catamaran aankomt begint het
te gieten van de regen. Het vaartuig raast met grote snelheid over de Bosporus, terwijl de re-
gen tegen de ramen klettert. Uitzicht hebben we nauwelijks. Bij aankomst in Kadiköy is het
min of meer droog. Kwart voor zeven zijn we in het hotel, half acht eten.

Op deze laatste avond bestel ik *mixed grill*, met zulke hoeveelheden vlees erbij dat ik een gro-
tere carnivoor dan ik zelf ben, om assistentie moet vragen. Er zit ook nog een andere groep te
eten, een mannenkoor, dat het sonoor brommend op een zingen zet. Wij applaudiseren. Na het
eten neemt Henriëtte het woord om uit naam van ons allemaal Erik te bedanken voor zijn be-
kwame leiding. Zij overhandigt hem een diverse zakjes met Turkse lekkernijen en noten en
een fles raki. Na afloop laten we de hostess nog een groepsfoto maken in de gang.

De meesten gaan terug naar de eetzaal om met een drankje erbij wat na te praten. Ik ga naar
mijn kamer en ga mijn koffer pakken. Het dagboek-schrijven schiet er vanavond bij in. De
tekst die de basis vormt van dit verhaal dagverslag is geschreven in de lucht tussen Istanbul en
Zürich.

Nettie Gorter

23 september 2006
Istanbul, wijk Kadiköy > Zürich > Schiphol

Onze laatste dag, die volledig in beslag zal worden genomen met de reis naar huis. Vandaag
begint de Ramadan, de Islamitische vastenperiode. Gelukkig staat ons ontbijt gewoon gereed,
net zoals de vorige dagen luxueus gevuld met de gebruikelijke zoete en hartige gerechten.

Na de laatste spullen in mijn koffer te hebben opgeborgen handel ik de financiële zaken van
de reis af met onze hostess. De rekening is in orde, dus ik ben snel klaar.

Buiten blijkt nog slechts één Alpengierzwaluw (*Apus melba*) over van de groep van 30-40
exemplaren die de voorgaande dagen steeds boven de haven vlogen. We gaan er vanuit dat de
rest al is vertrokken naar zuidelijker streken.

De minibus die ons naar Atatürk International Airport zal brengen, is ook op tijd. Alles gaat
gesmeerd: binnen 40 minuten zijn we op het vliegveld. Hierdoor hebben we tijd te over om op
het vliegveld nog wat rond te neuzen, rond te hangen, koffie te drinken (tegen EU-prijzen, dat
is wennen na de goedkope prijzen in de stad) en nog wat na te praten met de reisgenoten. De
overstaptijd in Zürich blijkt erg kort te zijn: 15 minuten.

Op de geplande tijd landen we op Schiphol.

Erik Eggenkamp

Waarnemingenlijst Vogels KNNV-reis Istanbul 2006

Nederlandse Naam	Latijnse Naam	16/9	17/9	18/9	19/9	20/9	21/9	22/9	23/9
Geoorde Fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>			2					
Scopoli's Pijlstormvogel	<i>Calonectris diomedea</i>					2		2	
Yelkouanpijlstormvogel	<i>Puffinus yelkouan</i>			c60		c110		c220	
Aalscholver	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>		c300	c500		c400		c500	
Kuifaalscholver	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>		2	c100		c100		e80	
Blaauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>		1	1		c20		e20	
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>				15	c120			
Zwarte Ooievaar	<i>Ciconia nigra</i>				13	c540		c40	
Wilde Eend	<i>Anas platyrhynchos</i>								2
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>			1	5	1	1		
Zwarte Wouw	<i>Milvus migrans</i>		1		1				
Slangenarend	<i>Circus gallicus</i>		5		e40	6		2	
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>			2	1				
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>		4	2	17	4	39	5	
Balkansperwer	<i>Accipiter brevipes</i>	c60	e85		e850	c160	11		
Steenbuijzerd	<i>Buteo (buteo) vulpinus</i>	8	12		c50	2	14	c50	
Arendbuijzerd	<i>Buteo rufinus</i>				1				
Keizerarend	<i>Aquila heliaca</i>							1?	
Schreeuwarend	<i>Aquila pomarina</i>		1		c340	22	2	22	
Dwergarend	<i>Aquila pennata</i>				2	1	1		
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>				1		2		
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>		8	5	6	2	3	7	
Eleonora's Valk	<i>Falco eleonorae</i>			1					
Sakervalk	<i>Falco cherrug</i>					1			
Helmpareelhoen (ontsnapt)	<i>Numida meleagris</i>			4					
Dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>							1	
Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>		5	c20				c120	
Pontische Meeuw	<i>Larus cachinnans</i>	c40	c200	c1400	c25	c440	c10	c380	c20

Nederlandse Naam	Latijnse Naam	16/9	17/9	18/9	19/9	20/9	21/9	22/9	23/9
Grote Stern	<i>Sterna sandvicensis</i>			1				c20	
Stadsduif	<i>Columba livia domestica</i>	5	10	10	20	20	5	5	5
Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>				2				
Palmtortel	<i>Streptopelia senegalensis</i>	2	6	2	2	12	1	5	
Halsbandparkiet	<i>Psittacula krameri</i>		1		4	2			
Alpengierzwaluw	<i>Apus melba</i>	3	15	e80	e250	e300	3	e130	1
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>			2					
Vale Gierzwaluw	<i>Apus pallidus</i>				1				
Scharrelaar	<i>Coracias garrulus</i>				1		3		
Bijeneter	<i>Merops apiaster</i>		7	e70	e15			2	
Groene Specht	<i>Picus viridis</i>			2					
Syrische Bonte Specht	<i>Dendrocopos syriacus</i>			1	2	1	1		
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	e30	e14	e50	1	e20	2	e230	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>				1	1			
Boompieper	<i>Anthus trivialis</i>		2		1		1		
Witte Kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>					2	8		12
Gele Kwikstaart	<i>Motacilla flava</i>		4				e20		
Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>		3	2	2				
Gekraagde Roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		3		2		2		
Paap	<i>Saxicola rubetra</i>		2			3	1	1	
Izabeltapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>							1	
Merel	<i>Turdus merula</i>		1	1				1	
Zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>		1						
Oostelijke Orpheusgrasmus	<i>Sylvia crassirostris</i>		e10	2	1				
Kleine Zwartkop	<i>Sylvia melanocephala</i>				5		3	4	
Grasmus	<i>Sylvia communis</i>		4					1	
Braamsluiper	<i>Sylvia curruca</i>				4		2		
Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>		1			2	5		
Tijftjaaf	<i>Phylloscopus collybita</i>		3		3		e20	2	
Fitis	<i>Phylloscopus trochilus</i>		1	e25	5		e10		

Nederlandse Naam	Latijnse Naam	16/9	17/9	18/9	19/9	20/9	21/9	22/9	23/9
Grauwe Vliegenvanger	Muscicapa striata		3	4	4	4			
Kleine Vliegenvanger	Ficedula parva		3	5		c35		c15	c15
Bonte Vliegenvanger	Ficedula hypoleuca		1						
Witbalsvliegenvanger	Ficedula albicollis		5		2				
Startmees	Aegithalos caudatus		c15		5			c10	2
Koolmees	Parus major		c10	c15	c10	6		c10	2
Pimpelmees	Cyanistes caeruleus		3			6			
Boomklever	Sitta europaea		1						
Boomkruiper	Certhia brachydactyla				1				
Grauwe Klauwier	Lanius collurio				1	1	1	3	
Ekster	Pica pica	1	c10		8	5	2	4	
Gaai	Garrulus glandarius		1		5				
Kauw	Corvus monedula	c30	6	c10	c30	5	6	c20	
Bonte Kraai	Corvus cornix	c20	c30	c40	c20	c25	c10	c15	5
Spreeuw	Sturnus vulgaris	c20	c30	c10	c10	5	c10	4	5
Huismus	Passer domesticus	1	c15	c150	c30	c60	c30	c15	c15
Vink	Fringilla coelebs		2	c10	1	1	8	1	
Europese Kanarie	Serinus serinus			7					

Overige waarnemingen:

Dayvlinders:

Koninginnepage
 Koningspage
 Groot Koolwitje
 Klein Koolwitje
 (Oostelijk) Resedawitje
 Oranje Luzemenvlinder
 Kleine Vuurvlinder
 Tijgerblauwtje

Bruin Blauwtje
 Icarushlauwtje
 Atalanta
 Distelvlinder
 Gehakkelde aurelia
 Grote Boswachter
 Bruin zandooijc
 Argusvlinder

Nachtvlinders:

Kolibrivlinder
 Overdag vliegende nachtvlinder

Reptielen:

Taurische Muurhagedis

Overige insecten:

Blaauwvleugelsprinkhaan
 Hoorbaar

Zoogdieren:

Tuinreus

